CENTENAR ION D. SÎRBU (1919-2019) CRAIOVA, 27-28 Iunie 2019

NICOLAE COANDE, IOAN LASCU
ioanlascu75@yahoo.com

Title: “Centenary Ion D. Sîrbu (1919-2019), Craiova, 27-28 iunie 2019”

Abstract: For two days, together with friends across the country, Craiova celebrated Ion D. Sîrbu. Only those who deliberately ignore him do not understand the spiritual force of this creator who left a undeniable fingerprint upon the place where he lived his life. His books, but also his existence full of tribulations and restrictions have been subject of reflection in the events that took place in several places that have been close to the great writer and moralist.

Keywords: *Ion D. Sîrbu; centenary; Craiova; Adio, Europa!; Craiova;*

Timp de două zile, alături de prieteni din întreaga țară, Craiova l-a sărbătorit la centenar pe Ion D. Sîrbu, una dintre cele mai luminoase și în același timp tragice figuri ale acestei zone, Oltenia și Craiova, în care a trăit, a visat, a disperat și pe care a zugrăvit-o în cernelurile tari ale prozei și pamfletului ca puțini alții. Numai cei ce-l ignoră deliberat nu înțeleg forța spirituală a acestui creator care a lăsat o amprentă indeneșabilă asupra locului unde și-a dus viața. Cărțile sale, dar și existența sa plină de tribulații și restricții au fost subiect de reflecție în cadrul evenimentelor ce s-au derulat în câteva locuri care i-au fost apropiate marelui scriitor și moralist. Conferințe, prelegeri, expoziții de carte, de reviste și de afișe, un spectacol – iată la ce au fost invitați să participe craiovenii în aceste două zile în care spiritul lui Ion D. Sîrbu a fost celebrat de personalități culturale invitate la Craiova. Invitatul special al Teatrului Național a fost filosoful Mihai Șora, alături de soția sa, doamna Luiza Șora.

Centenarul scriitorului a fost celebrat în prima zi a manifestărilor de Naționalul craiovean, în colaborare cu Filiala Craiova a Uniunii Scriitorilor din România, Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”, cu sprijinul Consiliului Județean Dolj. În perioada 27-28 iunie s-a desfășurat *Colocviul Național Ion D. Sîrbu* cu tema *Locul și importanța operei lui Ion D. Sîrbu în literatura română postbelică (1945-1989)*, organizat de Filiala Craiova a Uniunii Scriitorilor din România.

Prima zi a colocviului a avut loc la Teatrul Național „Marin Sorescu”, iar a doua zi conferințele au continuat la Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”. Printre participanți s-au numărat scriitori, critici literari, oameni de cultură și de teatru din întreaga țară: Alexandru Boureanu, Emil Boroghină, Lucian Dindirică,

Ioan Lascu, Nicolae Oprea, Antonio Patraș, Sorin Lavric, Răzvan Voncu, Ionel Bușe, Ion Munteanu, Luigi Bambulea, Nicolae Coande, Mihai Barbu, Florea Firan, Adrian Dinu Rachieru, Laszlo Alexandru, Ovidiu Pecican, Horia Dulvac, Ion Dur, Vasile Spiridon. Colocviul a continuat în ziua de 28 iunie la Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”. Aici participanții au avut ocazia să viziteze expozițiile de periodice și de carte ce au cuprins operele lui Ion D. Sîrbu, dar și volume din bibliografia critică Sîrbu semnate de peste zece autori din țară. Toate comunicările susținute în cadrul manifestărilor vor fi reunite și publicate în *Caietele Colocviului Național Centenar „Ion D. Sîrbu”, Craiova, 27-28 iunie 2019*. De asemenea, organizatorii au în vedere elaborarea și publicarea unei monografii despre opera și personalitatea scriitorului omagiat. La Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”, ca un prolog la aceste viitoare publicații, în ziua de 27 iunie 2019, au fost prezentate câteva cărți din bogata bibliografie critică (peste 15 volume) dedicată lui Ion D. Sîrbu: cele elaborate de criticii Nicolae Oprea, Toma Grigorie și Ioan Lascu. Dezbaterile au fost derulate sub genericul *Ion D. Sîrbu – singularitatea unui destin*. Lecturi în limbile română și franceză cu fragmente din *Jurnalul unui jurnalist fără jurnal* au fost susținute de studenți ai secțiunii traducere/ interpretare, Facultatea de Litere, Universitatea din Craiova, îndrumați de prof. univ. dr. Anda Rădulescu.

„Un camion negru. Un bărbat prins în mângâia istoriei. O femeie care înțelege totul și vrea să-l salveze. Dar este oare salvarea posibilă în secolul XX, cel al tuturor atrocităților posibile? Poți trăi printre bufoni și măscărici cu aerul prințului înșelat de aparențele lumii în care ai căzut?”

Iată provocarea: Teatrul Național „Marin Sorescu” l-a omagiat pe intelectualul și scriitorul unic Ion D. Sîrbu prin punerea în scenă a spectacolului *Adio, Europa!*, dramatizare de Nicolae Coande după romanul cu același nume, în regia și adaptarea scenică ale lui Bogdan-Cristian Drăgan. Din distribuția spectacolului au făcut parte actorii Angel Rababoc, Anca Dinu, Constantin Cicort, Nicolae Vicol, Gabriela Baci, Petronela Zurba. Spectacolul a avut loc în 27 iunie, ora 22, 30, la sala care poartă numele autorului. Cu un minut după miezul nopții, cei care l-au însoțit pe Ion D. Sîrbu în această renaștere prin artă, ciocnind o cupă de șampanie, i-au spus *La mulți ani!* unui scriitor care a murit și a înviat de mai multe ori decât poate suporta un om, fie și excepțional, cum a fost Gary Sîrbu.

Ion D. Sîrbu a venit pe lume în data de 28 iunie 1919, la Petrila, în colonia multiethnică. A fost fiul unui miner român de prin părțile Bradului și al unei casnice venite în Banat și apoi la Petrila din Boemia. *Ion Dezideriu Sîrbu* a avut o viață zbuciumată, după o copilărie fericită petrecută într-o casă „proletară” cu nr. 6 de pe strada Ferdinand, apoi Malinovski, apoi Zorilor, actualmente Ion D. Sîrbu. A fost combatant pe front până la Stalingrad în cel de-al Doilea Război Mondial, deținut politic în perioada comunistă, relegat în Craiova, unde a scris totuși cele mai valoroase cărți ale sale. Absolvent al Facultății de Litere și Filozofie de la

Universitatea din Cluj, optând pentru o teză de doctorat al cărei îndrumător era Lucian Blaga, viitorul scriitor a fost membru al faimosului Cerc Literar de la Sibiu, apărător al ideilor de stânga, trimis frecvent pe frontul din răsărit, pentru ca în 1957, pe când lucra la revista „Teatrul”, să fie arestat pentru „omisiune de denunț”. A fost judecat și condamnat la un an închisoare.

În 1958, după ispășirea pedepsei, la Jilava, va fi din nou arestat pentru delictul de „uneltire contra ordinii sociale”, fiind condamnat la 7 ani închisoare corecțională și 4 ani de interdicție a drepturilor civile. Încarcerat la Gherla, până în 1960, se va afla, pe rând, până la sfârșitul detenției, în lagărele de muncă de la Stoenеști, Strâmba, Grindu. A fost eliberat în februarie 1963, iar din vara anului 1964 a venit la Craiova unde a fost angajat ca secretar literar al Teatrului Național. Aici i s-au jucat 14 spectacole, după piese de teatru scrise în această perioadă, a coordonat și a expus în peste treizeci de „conferințe experimentale”, iar în anul 1973 s-a pensionat pe caz de boală.

În *zbuciumata* lui viață s-a autoconsiderat cu năduf dar ironic drept un „Robinson multilateral traumatizat”. Lucian Blaga îl denumea cu umor amar „un atlet al mizeriei”, aluzie la anii săi de front și la revenirile miraculoase în viața civilă. Și-a scris opera într-o Craiovă adesea inclementă, sub supravegherea atentă a Securității și a informatorilor numeroși (de la teatru, radio, universitate, revista „Ramuri”, ziarul „Înainte” și... cârciumile „Cocoșul de Aur!” și „Minerva!”). Tot aici a găsit sprijinul câtorva prieteni și, în special, al soției sale, inegalabila doamnă Elisabeta Sîrbu – personajul Olimpia din romanul „Adio, Europa!”

A încetat din viață pe 17 septembrie 1989, chiar în ziua în care avea loc premiera spectacolului „Arca Bunei Speranțe”, în regia lui Aureliu Manea, după una dintre cele mai cunoscute piese de teatru ale sale. Schimbarea de sistem politic a fost anticipată de scriitor în jurnalul publicat postum. Romanul său, „Adio, Europa!”, publicat de asemenea postum, a fost considerat, alături de corespondența sa vastă și de jurnal, o revelație a literaturii de sertar scrise în epoca comunistă, unul dintre excepționalele romane-depoziție ale Gulagului.